

UZASADNIENIE

Podpisanie Układu o Stabilizacji i Stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Albanii, z drugiej strony (zwanego dalej Układem) nastąpiło dnia 12 czerwca 2006 r. w Luksemburgu.

Stanowisko Rządu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie propozycji decyzji Rady i Komisji odnośnie do zawarcia przez Wspólnoty Europejskie Układu o Stabilizacji i Stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi z jednej strony, a Republiką Albanii z drugiej strony, zostało przyjęte przez KERM w dniu 19 kwietnia 2006 r. oraz pozytywnie zaopiniowane przez Komisję Spraw Unii Europejskiej Senatu RP w dniu 4 maja 2006 r. i Komisję ds. Unii Europejskiej Sejmu RP w dniu 10 maja 2006 r.

1. Potrzeba i cel zawarcia umowy

Relacje między Republiką Albanii a Wspólnotą Europejską są obecnie uregulowane przez Umowę między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Republiką Albanii o wymianie handlowej oraz współpracy handlowej i gospodarczej, podpisaną w Brukseli dnia 15 maja 1992 r., która weszła w życie w dniu 4 grudnia 1992 r.

W związku z objęciem Republiki Albanii i innych państw Bałkanów Zachodnich Procesem Stabilizacji i Stowarzyszenia (SAP), Komisja Europejska przyjęła dnia 6 czerwca 2001 r. Raport skierowany do Rady w sprawie prac Grupy Sterującej Wysokiego Szczebla UE – Albania w trakcie przygotowań do negocjacji Układu o Stabilizacji i Stowarzyszeniu. Konkluzje Raportu informowały, że perspektywa otwarcia negocjacji Układu jest najlepszym sposobem wsparcia reform politycznych i ekonomicznych w Republice Albanii, jak również zachętą do kontynuowania konstruktywnej roli tego państwa w stabilizacji regionu. Na tej podstawie Raport zalecał rozpoczęcie ww. negocjacji. Zgodnie z wytycznymi negocjacyjnymi przyjętymi przez Radę Unii Europejskiej w dniu 21 października 2002 r., Komisja Europejska zakończyła w dniu 18 lutego 2006 r. negocjacje

dotyczące Układu. Komisja zaproponowała podpisanie przez Radę jednocześnie Układu i Umowy przejściowej, aby umożliwić wejście w życie postanowień Układu dotyczących handlu i kwestii z handlem związanych, jak najszybciej po podpisaniu Układu.

Układ przewiduje, że stowarzyszenie będzie się realizować stopniowo, natomiast w pełni zrealizowane zostanie w trakcie okresu przejściowego trwającego maksymalnie dziesięć lat, podzielonego na dwa etapy. Etapy te nie będą miały zastosowania do tytułu IV (swobodny przepływ towarów), dla którego w postanowieniach Układu przewidziano szczególny harmonogram. Celem podziału na etapy jest umożliwienie przeprowadzenia szczegółowego przeglądu śródkresowego wdrażania Układu. W dziedzinie zbliżenia ustawodawstwa i egzekwowania prawa, Republika Albanii w ramach pierwszego etapu skoncentruje się na podstawowych elementach wspólnotowego dorobku prawnego. Pierwszy etap rozpoczyna się z chwilą wejścia w życie Układu. W trakcie piątego roku po wejściu w życie Układu, Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia (ustanowiona na mocy art. 116 Układu) przeprowadzi ocenę postępów poczynionych przez Republikę Albanii i zadecyduje, czy osiągnięty postęp jest wystarczający, aby przejść do drugiego etapu w celu osiągnięcia pełnego stowarzyszenia. Zadecyduje ona również o wszelkich postanowieniach szczególnych uznanych za konieczne do regulowania drugiego etapu.

2. Treść Układu

Układ bardzo szeroko reguluje współpracę między Unią Europejską a Republiką Albanii, obejmując:

1) warunki dialogu politycznego z Republiką Albanii

Dialog ten ma towarzyszyć i sprzyjać zbliżeniu między Unią Europejską a Republiką Albanii oraz wspierać tworzenie bliskich więzi solidarności i nowych form współpracy między Stronami. Ma on na celu w szczególności dążenie do:

- a) pełnej integracji Republiki Albanii ze wspólnotą państw demokratycznych i stopniowego przybliżenia do Unii Europejskiej,

- b) większej zbieżności stanowisk Stron w sprawach międzynarodowych, również przez stosowną wymianę informacji, zwłaszcza w kwestiach mogących wywrzeć istotny wpływ na Strony,
 - c) współpracy regionalnej i rozwoju dobrych stosunków sąsiedzkich,
 - d) zbliżenia poglądów w zakresie bezpieczeństwa i stabilności w Europie, w tym współpracy w dziedzinach objętych Wspólną Politykę Zagraniczną i Bezpieczeństwa Unii Europejskiej;
- 2) warunki wzmocnienia współpracy regionalnej, łącznie z perspektywą utworzenia strefy wolnego handlu przez kraje regionu

Po podpisaniu Układu, Republika Albanii rozpoczęła negocjacje z państwami, które już podpisały Układ, w sprawie zawarcia dwustronnej konwencji o współpracy regionalnej w szerszym zakresie niż przewiduje to Układ. Mają one zostać zawarte w ciągu dwóch lat od wejścia w życie Układu. Gotowość Republiki Albanii do zawarcia takich konwencji będzie warunkiem dalszego rozwoju stosunków między Republiką Albanii a Unią Europejską. Republika Albanii rozpocznie podobne negocjacje z pozostałymi państwami regionu po tym, jak państwa te podpiszą Układ. Wiosną 2006 r. rozpoczęto negocjacje na temat stworzenia regionalnej umowy o wolnym handlu wzorowanej na umowie o CEFTA;

- 3) perspektywę utworzenia strefy wolnego handlu między Wspólnotą Europejską a Republiką Albanii w terminie do 10 lat po wejściu w życie Układu

W okresie przejściowym maksymalnie dziesięciu lat od daty wejścia w życie Układu, Wspólnota Europejska i Republika Albanii będą stopniowo ustanawiać strefę wolnego handlu, zgodnie z postanowieniami Układu i z postanowieniami GATT 1994 oraz WTO;

- 4) warunki przepływu osób, wolności zakładania przedsiębiorstw, świadczenia usług, płatności bieżących i przepływu kapitału

Układ przewiduje, że pracownicy, którzy są obywatelami Republiki Albanii i którzy są legalnie zatrudnieni na terytorium państwa członkowskiego, są wolni od wszelkiej

dyskryminacji narodowościowej dotyczącej warunków pracy, wynagrodzenia lub zwolnienia, w porównaniu z obywatelami państwa członkowskiego, oraz że legalnie przebywający w danym państwie członkowskim współmałżonek i dzieci pracownika legalnie zatrudnionego na terytorium państwa członkowskiego, z wyjątkiem pracowników sezonowych lub pracowników objętych dwustronnymi umowami w rozumieniu art. 47 Układu, o ile nie przewidziano inaczej w tych umowach, mają dostęp do rynku pracy w tym państwie członkowskim w okresie, w którym ten pracownik ma zezwolenie na pracę. Analogicznie kształtuje się sytuacja pracowników, którzy są obywatelami państwa członkowskiego legalnie zatrudnionymi na terytorium Republiki Albanii, jak również ich współmałżonków i dzieci legalnie tam przebywających. Układ zakłada, że należy utrzymać i w miarę możliwości zwiększyć już istniejące ułatwienia w dostępie do zatrudnienia albańskich pracowników, przyznane przez państwa członkowskie na mocy umów dwustronnych.

Republika Albanii będzie ułatwiać przedsiębiorstwom i obywatelom Unii Europejskiej prowadzenie działalności na swoim terytorium. Gwarantuje ona w tym zakresie traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznawane przedsiębiorstwom albańskim lub przedsiębiorstwom państw trzecich, w zależności od tego, które jest korzystniejsze. Takie samo traktowanie przedsiębiorstw i obywateli albańskich zapewnią Wspólnota Europejska i ich państwa członkowskie. Strony nie będą wydawać żadnych nowych przepisów ani środków wprowadzających dyskryminację w odniesieniu do zakładania lub prowadzenia przedsiębiorstw wspólnotowych lub albańskich.

Strony zobowiązują się do podejmowania niezbędnych kroków w kierunku stopniowego zezwalania na świadczenie usług przez przedsiębiorstwa lub obywateli Unii Europejskiej lub Republiki Albanii, których siedziba znajduje się na terytorium Strony innej niż Strona, na

terytorium której ma swoją siedzibę usługobiorca. Pięć lat po wejściu w życie niniejszego Układu, Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia podejmie środki niezbędne do stopniowej realizacji powyższych postanowień. Uwzględniony zostanie postęp, jaki Strony osiągnęły w dostosowywaniu ustawodawstw.

Strony zobowiązują się zezwolić na dokonywanie, w walucie w pełni wymiennej w rozumieniu postanowień art. VIII statutu Międzynarodowego Funduszu Walutowego, wszelkich płatności i transferów rozrachunków bieżących w ramach bilansu płatniczego między Wspólnotą Europejską a Republiką Albanii.

W odniesieniu do:

- transakcji na rachunkach kapitałowych i finansowych bilansu płatniczego,
- kredytów związanych z transakcjami handlowymi lub świadczeniem usług, w których uczestniczy rezydent jednej ze Stron, oraz
- do pożyczek pieniężnych i kredytów, których okres wymagalności jest dłuższy niż rok,

od daty wejścia w życie Układu zapewniony zostanie swobodny przepływ kapitału związany z:

- bezpośrednimi inwestycjami dokonywanymi w przedsiębiorstwach utworzonych zgodnie z ustawodawstwem kraju przyjmującego,
- inwestycjami dokonywanymi zgodnie z postanowieniami rozdziału II tytułu V Układu, jak również likwidacją lub repatriacją tych inwestycji oraz wszelkiego wynikającego z nich zysku.

Począwszy od piątego roku po wejściu w życie Układu Strony zapewnią również swobodny przepływ kapitału związanego z inwestycjami portfelowymi oraz pożyczkami finansowymi i kredytami, których okres wymagalności jest krótszy niż rok. Przed upływem trzech lat od dnia wejścia w życie niniejszego Układu, Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia

określi sposób, w jaki wspólnotowe przepisy dotyczące przepływu kapitału mają być w pełni stosowane;

- 5) zobowiązania Republiki Albanii do zbliżania jej prawa do unijnego, szczególnie w kluczowych kwestiach rynku wewnętrznego;
- 6) warunki szerokiej współpracy UE z Republiką Albanii, m.in. w kwestiach wymiaru sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa

Strony zwracają szczególną uwagę na konsolidację zasad państwa prawa oraz wzmocnienie instytucji na wszystkich szczeblach administracji oraz w szczególności w zakresie egzekwowania prawa i wymiaru sprawiedliwości. Współpraca będzie miała na celu wzmocnienie niezawisłości sądownictwa i zwiększenie jego wydajności, poprawę funkcjonowania policji i innych organów egzekwujących prawo, zapewnienie odpowiedniego przeszkolenia oraz zwalczanie korupcji i przestępczości zorganizowanej. Współpraca obejmie m.in. kwestie takie jak wizy, kontrola granic, azyl i migracja. Opierać się będzie na wzajemnych konsultacjach i bliskiej współpracy między Stronami i powinna obejmować pomoc techniczną i administracyjną. Ponadto Strony będą współdziałać odnośnie do readmisji, zwalczania prania brudnych pieniędzy oraz narkotyków;

- 7) warunki utworzenia i sposób działania Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia, Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia oraz Zgromadzenia Parlamentarnego Stabilizacji i Stowarzyszenia

Układ ustanawia Radę Stabilizacji i Stowarzyszenia (dalej: RSS), która ma nadzorować wypełnianie Układu oraz realizację reform gospodarczych, prawnych, administracyjnych i instytucjonalnych przez Republikę Albanii. RSS ma się zbierać regularnie oraz w razie potrzeby, na odpowiednim szczeblu, aby badać główne kwestie wynikające z Układu oraz inne pozostające we wspólnym zainteresowaniu Stron. Będzie się ona składać z przedstawicieli Rady Unii Europejskiej, Komisji Europejskiej i Republiki Albanii. Przewodniczyć jej będzie na zmianę strona wspólnotowa i albańska. W razie potrzeby w spotkaniach RSS może uczestniczyć przedstawiciel Europejskiego Banku Inwestycyjnego w roli

obserwatora. RSS przysługuje kompetencja wydawania jednogłośnie wiążących dla Stron Układu decyzji oraz zaleceń, w celu zapewnienia jego realizacji. Ponadto będzie ona mogła wiążąco rozstrzygać spory wynikające ze stosowania i interpretacji Układu. RSS oceni po 5 latach od jego wejścia w życie, czy Republika Albanii może przejść do drugiego etapu, zmierzającego do pełnego stowarzyszenia z Unią Europejską.

RSS będzie w swoich działaniach wspomagana przez Komitet Stabilizacji i Stowarzyszenia (KSS), złożony z przedstawicieli Rady Unii Europejskiej, Komisji Europejskiej i Republiki Albanii. Przewodniczyć mu będzie przedstawiciel Komisji Europejskiej. Głównym zadaniem KSS będzie przygotowywanie spotkań RSS, która ustali jego sposób działania oraz może upoważnić go do działania w swoim imieniu. RSS może także tworzyć inne ciała wspomagające. KSS może powołać odpowiednią liczbę podkomitetów przed upływem roku od wejścia w życie Układu.

Układ zastąpi postanowienia handlowe Umowy między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Republiką Albanii o wymianie handlowej oraz współpracy handlowej i gospodarczej, podpisanej w Brukseli dnia 15 maja 1992 r. Bardziej korzystne koncesje handlowe przyznane rozporządzeniem Rady (WE) nr 2007/2000 z dnia 18 września 2000 r. wprowadzającym nadzwyczajne środki handlowe dla krajów i terytoriów uczestniczących lub powiązanych z procesem stabilizacji i stowarzyszenia Unii Europejskiej, zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 2820/98 i uchylającym rozporządzenia (WE) nr 1763/1999 i (WE) nr 6/2000, będą stosowane w dalszym ciągu, równolegle z Układem.

Zdaniem Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, zawarcie Układu pozwoli na pogłębienie i przyspieszenie integracji Republiki Albanii z Unią Europejską. Jest to istotny element realizacji perspektywy europejskiej dla państw Bałkanów Zachodnich. Bliższe powiązanie Republiki Albanii z Unią Europejską przyczyni się do budowy stabilności polityczno-gospodarczej kraju i regionu.

Negocjacje w sprawie zawarcia Układu zostały rozpoczęte przed przystąpieniem Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej (2002 r.), co

nie pozwoliło na pełny udział Rzeczypospolitej Polskiej w pracach nad Układem, jednakże obecne brzmienie Układu uwzględnia dużą część polskich postulatów handlowych, które Rzeczpospolita Polska przekazała Komisji Europejskiej po przystąpieniu do Unii Europejskiej.

Celem ratyfikacji Układu jest wejście w życie aktu prawnego określającego podstawy i kierunki dialogu politycznego, współpracy i handlu między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, w tym Rzeczpospolitą Polską a Republiką Albanii.

Warunkiem wejścia w życie Układu jest jego ratyfikacja przez Republikę Albanii, Wspólnotę i wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej. Układ wejdzie w życie pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po dacie złożenia ostatniego dokumentu ratyfikacyjnego.

Do momentu wejścia w życie Układu stosunki handlowe Unii Europejskiej z Republiką Albanii regulować będzie Umowa przejściowa w sprawie handlu i kwestii z handlem związanych między Wspólnotą Europejską, z jednej strony, a Republiką Albanii, z drugiej strony. Postanowienia Umowy przejściowej zostały wyodrębnione z Układu i obejmują tylko te zagadnienia, w których kompetencje wyłączne posiada Wspólnota Europejska.

3. Skutki zawarcia Układu

1) skutki prawne

Rzeczpospolita Polska stanie się Stroną Układu o Stabilizacji i Stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Albanii, z drugiej strony. Wejście w życie Układu nie spowoduje konieczności zmiany polskiego ustawodawstwa;

2) skutki społeczne, gospodarcze i finansowe

Wejście w życie Układu nie będzie miało negatywnych skutków społecznych. Nie przewiduje się też negatywnych skutków gospodarczych tej regulacji dla Rzeczypospolitej Polskiej. Wejście w życie Układu poprawi dostęp do rynku Republiki Albanii dla niektórych towarów produkowanych również w Rzeczypospolitej Polskiej. Jednocześnie, w

związku z tym, że Republika Albanii ma zapewniony preferencyjny dostęp do rynku Unii Europejskiej dla swoich towarów na podstawie innych jednostronnych środków stosowanych przez Unię Europejską, Układ nie zmieni znacząco dotychczasowych zasad dostępu do rynku Unii Europejskiej dla towarów pochodzących z Republiki Albanii. Ustanowienie strefy wolnego handlu między Republiką Albanii a Unią Europejską nie będzie miało negatywnych konsekwencji dla polskiej gospodarki. Wejście w życie Układu nie będzie miało istotnych skutków finansowych. Republika Albanii korzysta z pomocy Unii Europejskiej w ramach programu CARDS (w latach 2005-2006 przeznaczono na to kwotę 86,7 mln euro), a w Nowej Perspektywie Finansowej 2007-13 będzie korzystać z pomocy w ramach Instrumentu Przedakcesyjnego (IPA). Nie przewiduje się wyasygnowania przez Unię Europejską dodatkowych środków pomocowych w związku z wejściem w życie i realizacją Układu.

4. Tryb związania się Układem przez Rzeczpospolitą Polską

Przyjęcie rozwiązań zawartych w Układzie przez Wspólnoty Europejskie nastąpiło w drodze wyrażenia przez Radę UE zgody na zatwierdzenie Układu, zgodnie z art. 310 w związku z art. 300 ust. 2 i ust. 3 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Ze względu na mieszany charakter Układu, wynikający z zakresu kompetencji Wspólnot określonego w traktatach ustanawiających Wspólnotę Europejską oraz Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (Stronami będą zarówno Wspólnoty, jak i ich państwa członkowskie), wejście w życie Układu wymaga przeprowadzenia odpowiedniej procedury wyrażenia zgody na związanie również w państwach członkowskich (art. 135 Układu). Układ, ustanawiając stowarzyszenie Republiki Albanii ze Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, w tym z Rzeczpospolitą Polską, powołuje mechanizm współpracy politycznej i handlowej między Stronami. Mechanizm ten charakteryzuje się wzajemnością praw i obowiązków oraz wspólnymi działaniami realizowanymi przez powołane w tym celu organy według określonych procedur. Układ, dotycząc współpracy politycznej,

i – w szerszym kontekście – uczestnictwa Rzeczypospolitej Polskiej w organizacji międzynarodowej, podlega w związku z tym ratyfikacji, za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, zgodnie z art. 89 ust. 1 pkt 1 i 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

01/31EP